

MEMO : Rapportage gasolieprijzen die relevant zijn voor de binnenvaart t/m december 2012

Opgesteld door : Erik Backer van Ommeren

---

1. Inleiding

Gasolie vormt een belangrijk deel van de kostprijs van de binnenscheepvaart. Ook binnenvaartverladere worden met de ontwikkeling van de gasolieprijs geconfronteerd indien zij met vervoerders een gasolieclausule zijn overeengekomen. Daarom is de ontwikkeling van de volgende prijzen bestudeerd ¹ :

▪ ICE index voor Brent crude

De InterContinental Exchange te Londen (voorheen International Petrol Exchange) is het Europees handelsplatform voor de groothandel in o.m. energiedragers. Het gaat overwegend om "papieren" handel in het kader van risk management van grote spelers op de betreffende markten.

Op de ICE worden onder meer termijncontracten verhandeld van lots van 1000 barrels Brent crude.

Brent is de ideale ruwe olie voor de productie van lichte en (middel-)zware oliedestillaten.

De Brent prijs is dan ook van grote invloed op de gasolieprijs in West Europa.

▪ ICE-notering voor gasolie

Op de ICE worden ook termijncontracten verhandeld van lots van 100 ton gasolie met 0,1% zwavel, FOB lichters ARA ² .

De noteringen van deze - eveneens overwegend "papieren" - handel zijn van overheersende invloed op de fysieke groothandel in lichte en (middel-)zware oliedestillaten:

. Voor gasolie met 0,1% zwavel (tot eind 2010 voorgeschreven voor de binnenvaart) geldt dat vrijwel 1:1;

. Voor gasolie met 10 ppm zwavel (vanaf 2011 voorgeschreven voor de binnenvaart) spelen natuurlijk ook de hogere productiekosten een rol, alsmede de actuele balans tussen de vraag naar en het aanbod van die kwaliteit.

▪ Platts-notering voor gasolie

Platts ontvangt dagelijks van Europese handelaren in lichte en (middel-)zware oliedestillaten de opgaven van de gerealiseerde prijzen in de fysieke handel.

Alle olie- en energieprofessionals gebruiken de Platts assessments als referentie voor de fysieke groothandel.

In de voor U liggende rapportage worden de Platts-noteringen van 1997 - 2004_Q1 gepresenteerd voor 1000 à 2000 ton gasolie met 0.2% zwavel FOB lichters Rotterdam.

▪ Betaalde gasolieprijzen (door de binnenvaart)

Een groot aantal schippers meldt aan Vrachtindicator.nl naast de gerealiseerde vrachtprijs ook de gasolieprijs die betaald is bij de meest recente bunkering ³ .

▪ CBRB circulaire gasolieprijs

Een aantal grote oliemaatschappijen geven hun adviesprijs voor levering van minimaal 4000 l gasolie aan de binnenvaart op aan het CBRB.

Deze organisatie van binnenvaart ondernemers bepaalt vervolgens het ongewogen gemiddelde van deze opgaven ("*mix van adviesprijzen*"). Gedurende 2011 was hieraan € 0,75 / 100L toegevoegd i.v.m. de SAV-afvalbeheersbijdrage.

CBRB maakt het resultaat van deze berekening bekend aan (betalende) abonnees middels een circulaire.

Aan deze CBRB circulaire wordt vaak gerefereerd in gasolieclausules in binnenvaart-vervoersovereenkomsten.

2. Het onderzoek

De resultaten van deze rapportage zijn samengevat in 5 grafieken.

Deze zullen in het navolgende van commentaar worden voorzien, gevolgd door enige conclusies.

In de bijlagen wordt ingegaan op enkele inhoudelijke en procedurele details.

---

¹ Alle gasolieprijzen zijn omgerekend naar per 1000 liter. Brent crude is echter uitgedrukt per barrel ("bbl") van 159 liter. Voorts zijn alle prijzen excl. BTW. Voor de binnenvaart is geen accijns of energieheffing verschuldigd.

² Ingaande leveringen 2014 wordt de ICE gasoliespecificatie aangepast van 0,1% zwavel naar 10 ppm zwavel.

Voor leveringen in de periode 2012 – 2013 wordt een tijdelijke "parallel" handelsplatform voor gasolie met 10 ppm zwavel geboden.

³ Doordat het verwerken van deze gegevens erg/ te veel handwerk vergt van Vrachtindicator is deze reeks tijdelijk onderbroken in afwachting nieuwe programmatuur van Vrachtindicator.

3. Prijs van gasolie sterk beïnvloed door prijs van crude

Zie Grafiek Brent & Gasolie.

Zoals te verwachten was vertoont de ICE gasolieprijs op hoofdlijnen hetzelfde patroon als de ICE Brent crude index. In detail zijn er echter verschillen omdat er ook andere factoren van invloed zijn op de gasolieprijs (b.v. actuele raffinagecapaciteit, voorraden, vraag en aanbod).

Lineaire regressie geeft een zeer sterk verband tussen de Brent-index en de ICE gasolieprijs in \$ / 1000L: $R^2 = 0.987$. In het navolgende blijft de prijs van crude buiten beschouwing.

4. Ontwikkeling van de ICE gasolieprijs vanaf 01-01-1997

Zie Grafiek ICE & \$.

ICE noteert de gasolieprijzen in \$. Voor gebruik hiervan in de Euro-zone is dus omrekening naar € noodzakelijk. Het verloop van de ICE prijs blijkt veel grilliger te zijn dan het \$ / €-koersverloop.

Het valt op dat de piek in de tweede helft van 2000 versterkt wordt door een lage \$ / €-koers. Vanaf 2003 is juist het omgekeerde het geval. De piek medio 2008 blijft desondanks formidabel, en die in 2012 is ook niet "mis".

5. Prijsontwikkeling van ICE, betaalde prijzen, mix van adviesprijzen en CBRB circulaire vanaf 01-01-1997

Zie Grafiek Prijzen.

Het verloop van de ICE prijs, de betaalde prijs en de mix van adviesprijzen blijkt globaal gezien gelijk te zijn.

Het is niet verwonderlijk dat de mix van adviesprijzen beduidend boven de ICE prijs ligt, immers de mix van adviesprijzen betreft een *advies* m.b.t. de *levering aan eindverbruikers* terwijl de ICE prijs de *groothandel* in gasolie betreft.

Dat er aanzienlijke kortingen op de adviesprijzen worden gegeven blijkt uit de betaalde prijzen, die maar net iets boven de ICE prijs liggen.

6. Trendmatige verschillen tussen prijzen vanaf 01-01-1997

Zie Grafiek Verschillen (1).

Platts

Het verschil tussen de maand-gemiddelden van Platts en ICE blijkt - conform de verwachting - gering te zijn.

Betaalde prijzen t/m ultimo 2010

Uit het verschil tussen [Vrachtindicator.nl](http://www.vrachtindicator.nl) en ICE blijkt dat de werkelijke handels- en distributiemarge bij levering aan de binnenvaart in 2004 – 2007 rond 25 € / 1000 L lag en in 2008 - 2010 rond 30 € / 1000 L.

Mix van Adviesprijzen t/m ultimo 2010

De bruto handels- en distributiemarge in de mix van adviesprijzen (= verschil tussen de mix van adviesprijzen en ICE) blijkt in de periode 1997 – medio 2010 te zijn verdubbeld: van 80 tot 165 € / 1000 l.

Bij de bepaling van de adviesprijzen is er kennelijk al rekening gehouden met het steeds meer korting geven op de adviesprijs, want de werkelijke handels- en distributiemarge is vrij stabiel.

7. Verschillen tussen prijzen gedurende de afgelopen 12 maanden

Zie Grafiek Verschillen (2).

Betaalde prijzen

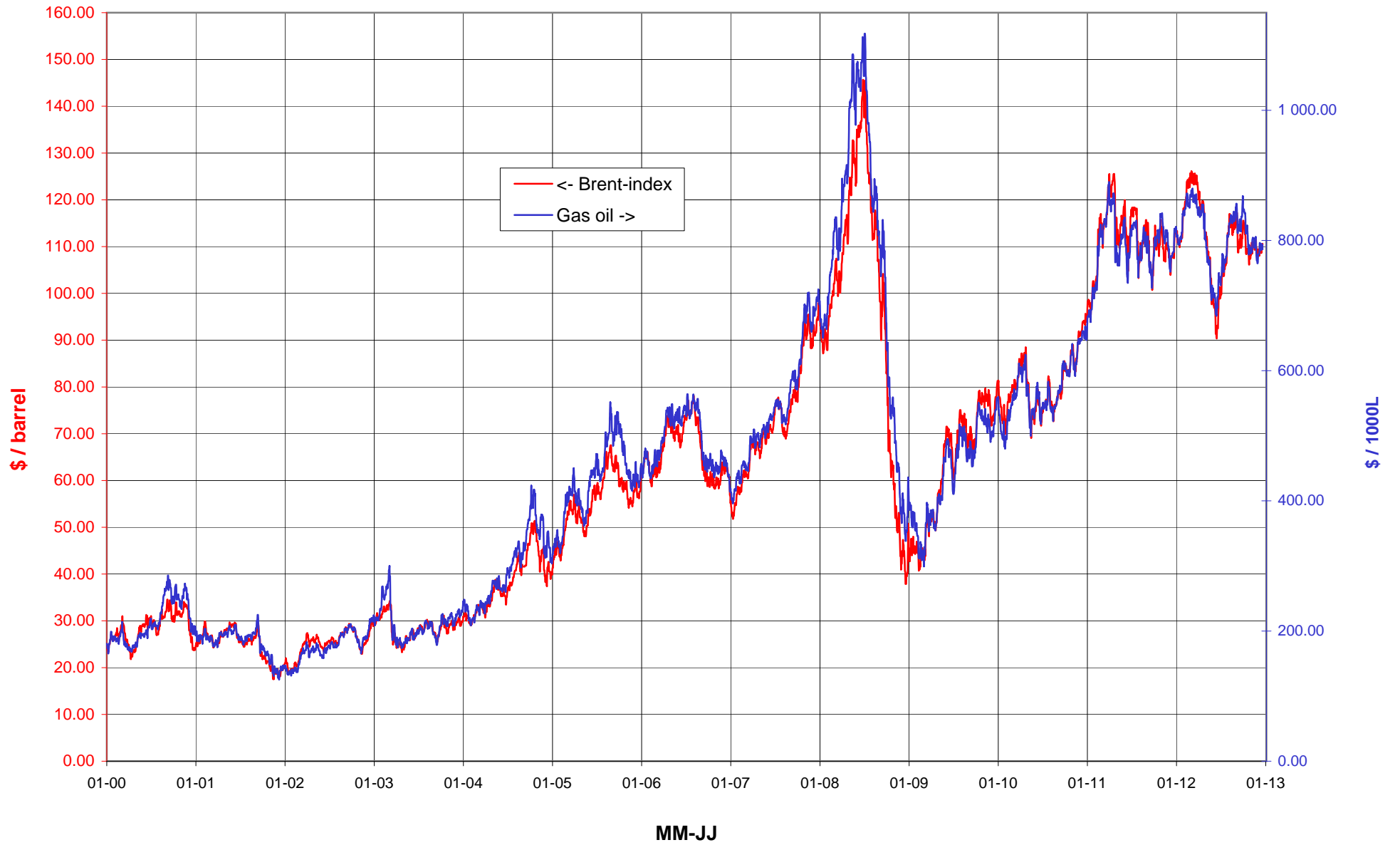
- Tot de jaarwisseling 2010 - 2011 is het verloop in lijn met het verdere verleden.
- Medio december 2010 zet een stap in van circa +€ 25 / 1000L, waarschijnlijk t.g.v. de omschakeling op 10 ppm S.

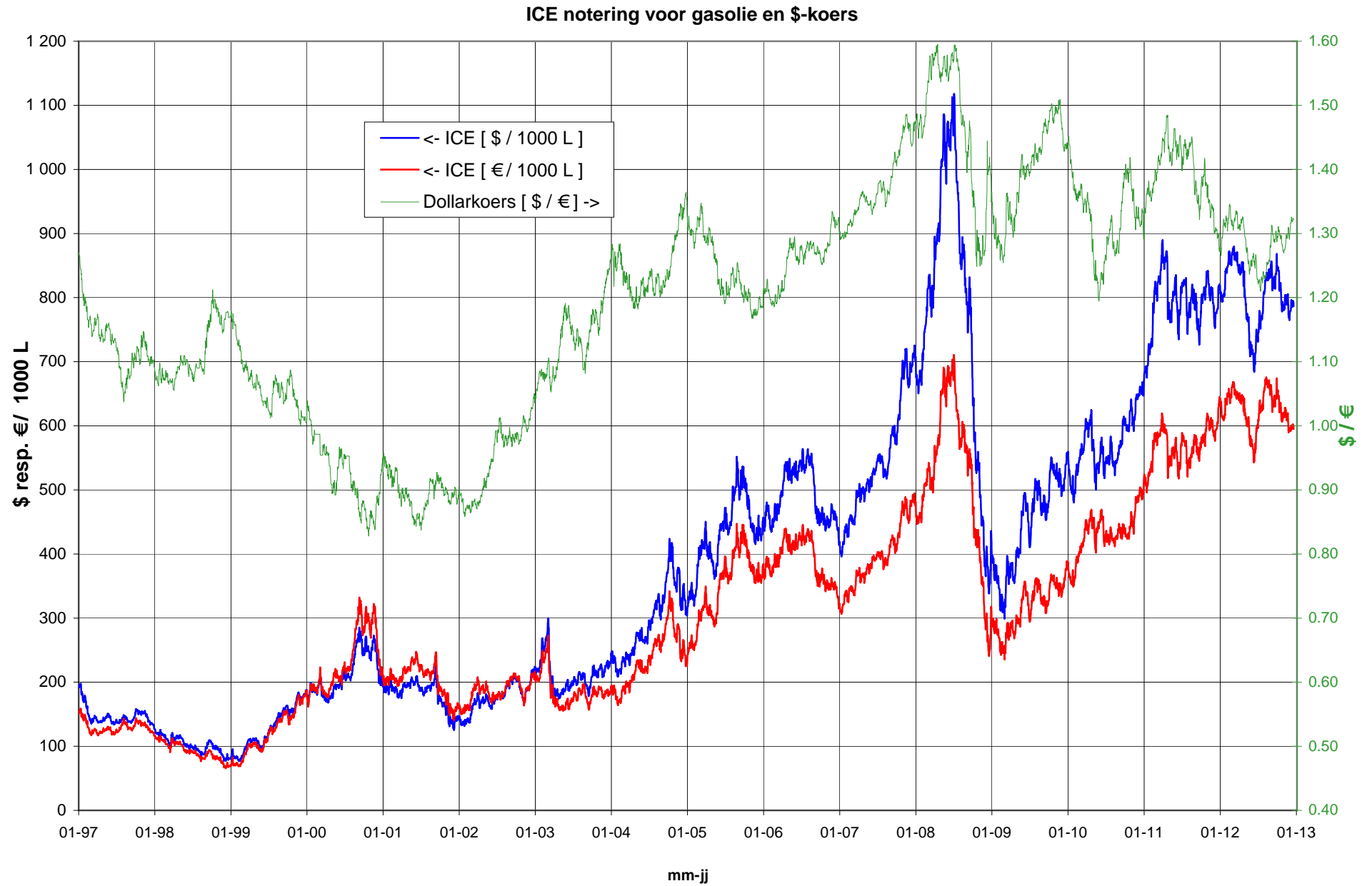
Mix van adviesprijzen

- Tot 01-08-2010 is het verloop in lijn met het verleden.
- Daarna zet een lichte, maar constante stijging in, gevolgd door een stap naar boven ronde de jaarwisseling 2010 - 2011. Samen goed voor circa +€ 40 / 1000L.
- In maart/april duikelt de curve met € 45 / 1000L naar beneden, wat niet terug te vinden is in de betaalde prijs⁴.
- Daarna treden grote, langere schommelingen op, die voorheen niet voorkwamen; effect van de 10 ppm S markt (binnenvaart, weg) versus de 0,1% S markt (ICE)?
- *Opvalt dat in de zomer van 2012 het verloop van de ICE prijs een dal vertoont (blauwe grafiek), dat niet geheel doorwerkt in de mix van adviesprijzen, want het verloop van "mix van adviesprijzen - ICE" (rode grafiek) vertoont in die periode een piek.*

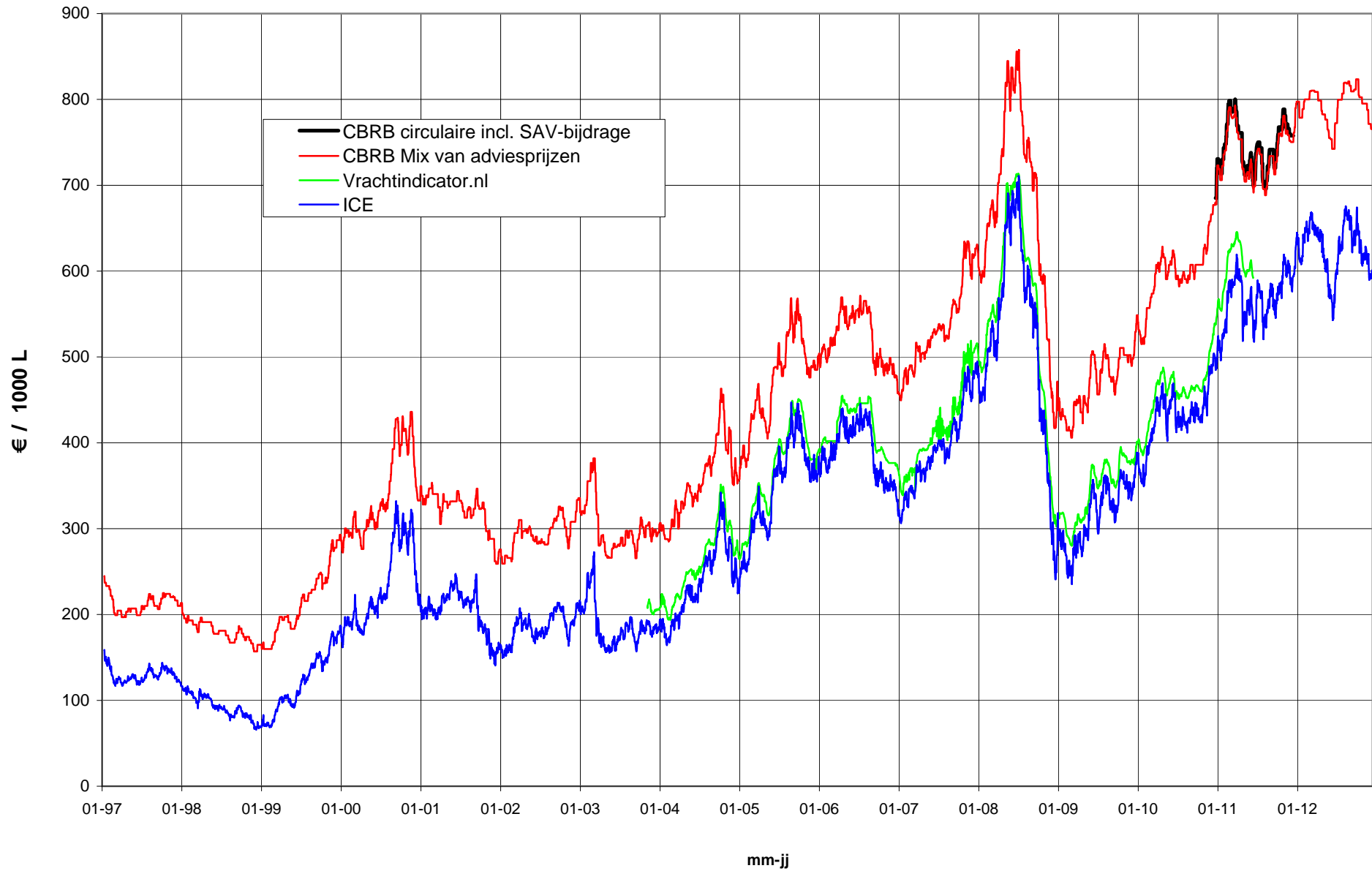
⁴ Zie voor een mogelijke verklaring de notitie "Adviesprijzen voor diesel en gasolie" (<http://www.evo.nl/site/binnenvaart-tarieven-kosten>)

ICE: Index voor Brent crude (ruwe olie) en notering voor gasolie

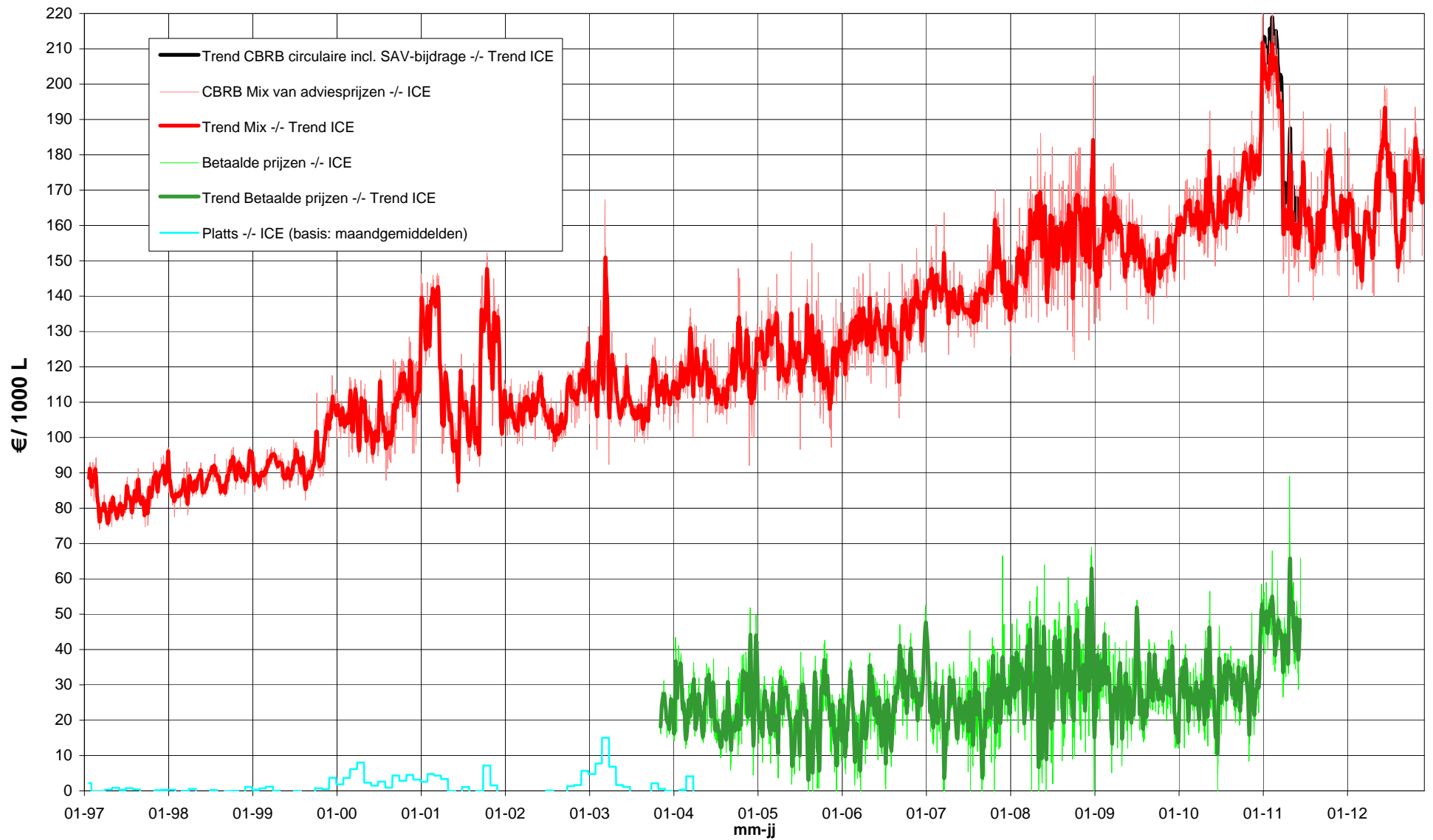

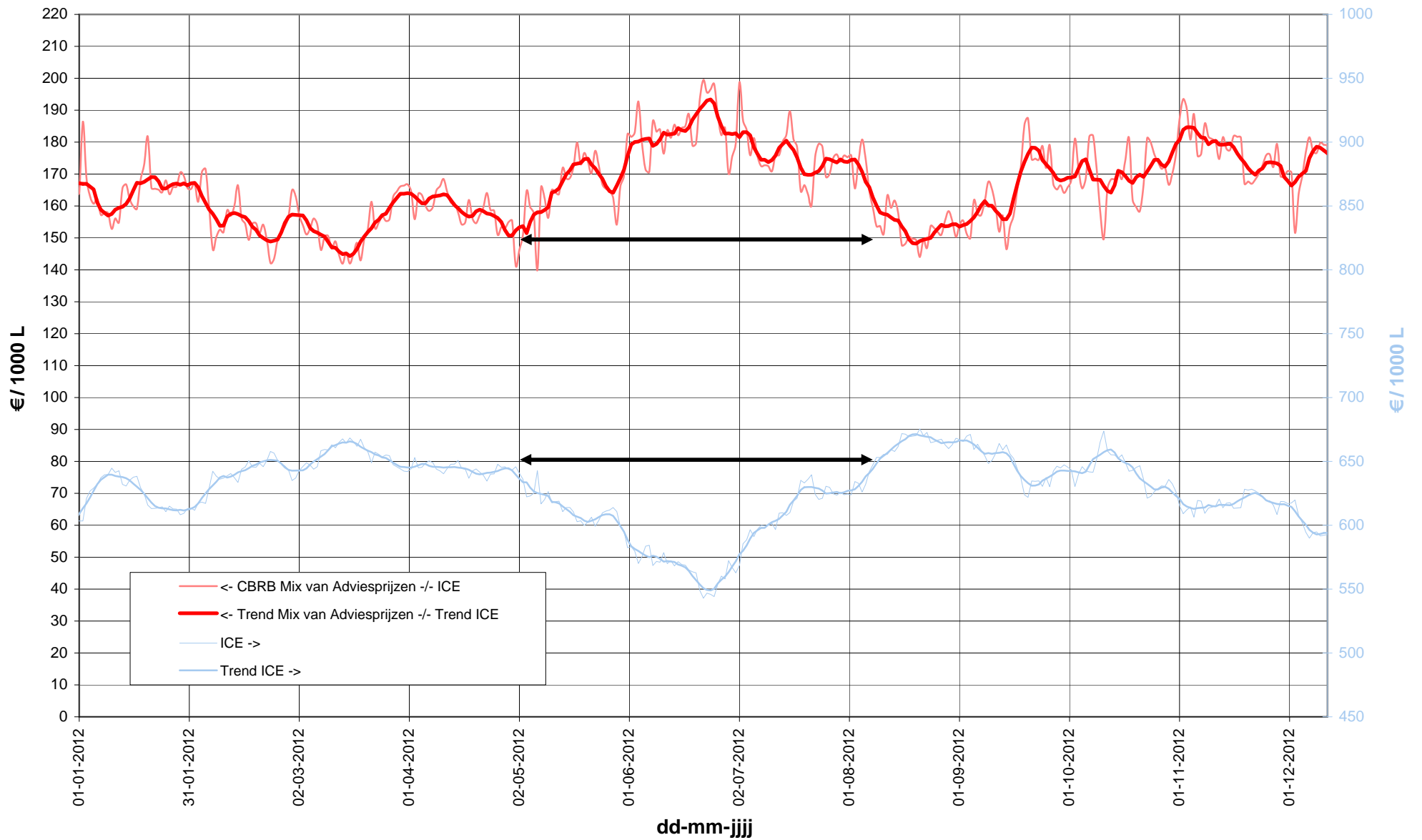
"CBRB circulaire", "Mix van adviesprijzen", "Betaalde prijzen"(Vrachtindex.nl) en ICE gasolie notering

"CBRB circulaire", "Mix van adviesprijzen", "betaalde prijzen" (Vrachtindicator.nl) -/- ICE gasolie notering

Recente CBRB Mix van Adviesprijzen t.o.v. ICE gasolie notering

Bijlage 1 Inhoudelijke details

Gehanteerde ICE gasolieprijs

Op de ICE vindt ondermeer termijnhandel plaats (futures) in gasolie.

Voor onderhavige vergelijking zijn t/m 2004 de "close" noteringen "1 pos (ahead)" gebruikt. "1-pos" duidt op levering in de volgende maand (zie onder voor meer details).

Per 1 september 2004 is de ICE overgeschakeld op een andere wijze van gegevensverstrekking. Sindsdien wordt het gewogen daggemiddelde ("GOWAVE") gebruikt van "first month".

Inpassing \$ / € koers

Volgens het IPE future contract vindt betaling (in \$'s) 6 dagen na levering plaats, maar de oliehandel zal veelal ook het \$ / €-koers risico afdekken.

Daarom is in deze vergelijking eenvoudigheidshalve de \$ / €-koers gehanteerd op de dag van de gasolie prijsnotering in Londen.

Plaats van levering

De ICE-prijs betreft levering in de ARA-range.

Vrachtindicator.nl geeft in een mondelinge toelichting aan dat de meeste schippers in het ARA gebied bunkeren.

In de CBRB circulaire wordt geen leveringsplaats aangegeven.

Tijdsaspect

De ICE "1-pos" prijs betreft voor dagen tussen medio maand "n" en medio maand "n+1" de levering op een nader overeen te komen dag in maand "n+2".

In de mix van adviesprijzen circulaire wordt geen tijdsperiode aangegeven, maar "adviesprijs voor prompte levering tot verschijnen van de volgende circulaire" lijkt een aannemelijke interpretatie.

Het verschil in tijdsaspect in voornoemde definities is in deze studie verwerkt door de reeks van mix-prijzen zodanig te verschuiven dat de m.b.t. het verschil mixprijs -/ ICE prijs de spreiding van het verschil tussen trend en dagwaardes zo klein mogelijk worden.

Dit blijkt bereikt te worden door de reeks van mix-prijzen 4 dagen in de tijd terug te schuiven t.o.v. de ICE reeks. Dit zou goed kunnen aansluiten bij de veronderstelling dat (i) de gasoliehandel het vervangingsprincipe hanteert bij haar prijsstelling en (ii) een paar dagen tijdsverloop tussen een grotere verandering op de ICE en het verzenden van een nieuwe circulaire m.b.t. de mix van adviesprijzen.

De opgaven aan Vrachtindicator.nl zullen nog iets meer na-ijlen, wat door een zevendaags gemiddelde nog versterkt wordt. Daarom is deze reeks 8 dagen terug geschoven t.o.v. ICE.

Indicatoren o.b.v. gemiddelden

Doordat Vrachtindicator.nl middelt over de opgaven van vele schippers gedurende 7 dagen is deze indicator minder afhankelijk van individuele opgaven.

Doordat voor de mix van adviesprijzen het gemiddelde wordt genomen van een aantal opgaven is het resultaat minder afhankelijk van het prijsbeleid van één individuele oliemaatschappij. Of de opgegeven adviesprijzen onderling veel verschillen valt buiten het gezichtsveld van deze rapportage.

Bijlage 2 Procedurele details (protocol)

Algemeen

De berekeningen worden uitgevoerd in een Excel werkmap.

De gebruikte gegevens worden verzameld op afzonderlijke tabbladen.

De invoer en de datacollectie op het tabblad "Analyse" wordt steekproefsgewijs gecontroleerd aan de hand van de brondocumenten.

Ook wordt globaal gecontroleerd op plausibiliteit (kennelijke fouten, hiaten, trendbreuken). Van eventuele correcties wordt aantekening gemaakt op het betreffende tabblad.

Brent crude index

Bron: <https://www.theice.com/marketdata/reports/ReportCenter.shtml?reportId=77#report/77> : Indices, ICE Futures, Brent.

ICE-notering voor gasolie

Tot 01-09-2004 werd deze op verzoek om-niet door ICE verstrekt als Excel-bestand. De betreffende kolommen werden in het ICE invoer tabblad gekopieerd. Sindsdien wordt de notering van

<https://www.theice.com/marketdata/reports/ReportCenter.shtml?reportId=77#report/77> , Weighted Average, ICE Futures Europe, Gas Oil, "geplukt" en handmatig ingevoerd.

Afdrukken worden een halfjaar bewaard.

Platts-notering voor gasolie

Dit betreft een ondershands verkregen Excel bestand van maandgemiddelden over de periode januari 1997 – maart 2004. De betreffende kolommen zijn in het Platts invoer tabblad gekopieerd.

€ / \$ koers

De interbancaire koers wordt als tekst file gedownload van <http://www.oanda.com/currency/historical-rates-classic?srcont=rightnav> , T/m 2001 vindt omrekening van *f* naar € plaats.

Betaalde prijzen (Vrachtindicator.nl)

Deze worden op verzoek door Vrachtindicator.nl t.b.v. dit onderzoek om-niet verstrekt in de vorm van een Excel bestand en gekopieerd in het betreffende invoer tabblad. Er wordt gebruikgemaakt van het 7-daags voortschrijdend gemiddelde van het daggemiddelde van deze opgaven van schippers, waarbij prijzen die sterk afwijken van de trend (uitbijters) worden geëlimineerd.

Mix van adviesprijzen

Het jaaroverzicht dat bij de CBRB circulaire is gevoegd wordt gekopieerd in het betreffende invoer tabblad. Op dit tabblad vinden ook enige eenvoudige bewerkingen plaats: Omrekening van (i) guldens naar Euro's (t/m 2001) en (ii) van datum-systeem 1904 naar datum-systeem 1900 (t/m 2004).

Bewerking

Aan de hand van een kolom met alle opeenvolgende dagen en maanden sinds 01-01-1997 worden op het tabblad "Analyse" de bijbehorende gegevens gezocht in de invoer tabbladen. Voor dagen die niet op een invoer tabblad voorkomen worden de gegevens opgehaald behorende bij de meest recente dag met gegevens.

Vervolgens vindt – waar nodig - omrekening plaats naar 1000 L en € basis. Hierna worden de Vrachtindicator.nl prijs en de mix van adviesprijzen een aantal dagen naar voren geschoven (zie bijlage 1). Tot slot worden de verschillen t.o.v. ICE berekend alsmede maandgemiddelden en trends (gemiddeld over 10 dagen voor tot 10 dagen na elke datum).

Grafieken

De resultaten van de bewerking worden gepresenteerd in een vijftal grafieken.

Overig

- Gegevens, bewerking en grafieken "are believed to be correct, but no guarantee".
- Toetsing van dit onderzoek door derden vindt niet plaats.
- Pogingen om deze rapportage te bespreken met grote oliemaatschappijen zijn tot dusverre op niets uitgelopen.
- Dit onderzoek wordt periodiek met een afgelopen periode uitgebreid; de laatste jaren meestal per half jaar.
- De rapportage wordt verzonden aan CBRB en Vhtindicator.nl en is voor iedereen toegankelijk op <http://www.evo.nl/site/gasolie-binnenvaart> .